

VERORDENING (EU) 2021/693 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD
van 28 april 2021
tot vaststelling van het programma “Justitie” en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 1382/2013

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 81, leden 1 en 2, en artikel 82, lid 1,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité ⁽¹⁾,

Na raadpleging van het Comité van de Regio's,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure ⁽²⁾,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Overeenkomstig artikel 2 van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU) zijn de waarden waarop de Unie berust, eerbied voor de menselijke waardigheid, vrijheid, democratie, gelijkheid, de rechtsstaat en eerbiediging van de mensenrechten, waaronder de rechten van personen die tot minderheden behoren. Die waarden hebben de lidstaten gemeen in een samenleving die gekenmerkt wordt door pluralisme, non-discriminatie, verdraagzaamheid, rechtvaardigheid, solidariteit en gelijkheid van vrouwen en mannen. Voorts bepaalt artikel 3 VEU dat de Unie als doel heeft de vrede, haar waarden en het welzijn van haar volkeren te bevorderen en dat de Unie haar rijke verscheidenheid van cultuur en taal moet eerbiedigen en moet toezien op de instandhouding en de ontwikkeling van het Europese culturele erfgoed. Die waarden worden bevestigd en verwoord in de rechten, vrijheden en beginselen die zijn vastgelegd in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie (“het Handvest”).
- (2) Het is van cruciaal belang dat die rechten en waarden voortdurend actief worden ontwikkeld, beschermd, bevorderd, gehandhaafd en verspreid onder de burgers en volkeren, en dat ze centraal blijven staan in het project van de Unie: als de bescherming van die rechten en waarden in een lidstaat verslechtert, kan dit immers schadelijke gevolgen hebben voor de Unie in haar geheel. Daarom dient in de algemene begroting van de Unie een nieuwe post Fonds voor justitie, rechten en waarden te worden opgenomen, bestaande uit het programma “Burgers, gelijkheid, rechten en waarden” dat werd vastgesteld bij Verordening (EU) 2021/692 van het Europees Parlement en de Raad ⁽³⁾ en het programma “Justitie”. Nu de Europese samenlevingen worden geconfronteerd met extremisme, radicalisering en verdeeldheid, en het onafhankelijke maatschappelijke middenveld steeds minder ruimte krijgt, is het belangrijker dan ooit om justitie, rechten en de waarden van de Unie – eerbied voor de menselijke waardigheid, vrijheid, democratie, gelijkheid, de rechtsstaat en eerbiediging van de mensenrechten – te bevorderen, te versterken en te verdedigen. Dit zal vergaande en rechtstreekse gevolgen hebben voor het politieke, sociale, culturele en economische leven in de Unie. Als onderdeel van het nieuwe Fonds voor justitie, rechten en waarden zal het programma “Justitie” (“het programma”), in overeenstemming met het bij Verordening (EU) nr. 1382/2013 van het

⁽¹⁾ PB C 62 van 15.2.2019, blz. 178.

⁽²⁾ Standpunt van het Europees Parlement van 17 april 2019 (nog niet bekendgemaakt in het Publicatieblad) en standpunt van de Raad in eerste lezing van 19 april 2021 (nog niet bekendgemaakt in het Publicatieblad). Standpunt van het Europees Parlement van 28 april 2021 (nog niet bekendgemaakt in het Publicatieblad).

⁽³⁾ Verordening (EU) 2021/692 van het Europees Parlement en de Raad van 28 april 2021 tot vaststelling van het programma “Burgers, gelijkheid, rechten en waarden” en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 1381/2013 van het Europees Parlement en de Raad en Verordening (EU) nr. 390/2014 van de Raad (zie bladzijde 1 van dit Publicatieblad).

Europees Parlement en de Raad ⁽⁴⁾ voor de periode 2014-2020 vastgestelde programma "Justitie", de verdere ontwikkeling van een Unieruimte van recht op basis van de rechtsstaat, de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechterlijke macht, wederzijdse erkenning en wederzijds vertrouwen, toegang tot de rechter en grensoverschrijdende samenwerking, blijven steunen. In het programma "Burgers, gelijkheid, rechten en waarden" worden het bij Verordening (EU) nr. 1381/2013 van het Europees Parlement en de Raad ⁽⁵⁾ vastgestelde programma "Rechten, gelijkheid en burgerschap" voor de periode 2014-2020 en het bij Verordening (EU) nr. 390/2014 van de Raad ⁽⁶⁾ vastgestelde programma "Europa voor de burger" samengebracht.

- (3) Het programma moet een looptijd krijgen van zeven jaar om het gelijk te laten lopen met het meerjarig financieel kader dat is vastgesteld bij Verordening (EU, Euratom) 2020/2093 van de Raad ⁽⁷⁾.
- (4) Het Fonds voor justitie, rechten en waarden en zijn twee onderliggende financieringsprogramma's zullen gericht zijn op personen en entiteiten die onze gemeenschappelijke waarden en onze rijke diversiteit, alsook onze rechten en gelijkheid, levend en vitaal houden. Het uiteindelijke doel is om een op rechten gebaseerde, gelijke, open, pluralistische, inclusieve en democratische samenleving te bevorderen en in stand te houden. Dat omvat een levendig en mondig maatschappelijk middenveld waarbij de democratische, civiele en sociale participatie van de mensen wordt aangemoedigd en de rijke diversiteit van de Europese samenleving, op basis van onze gemeenschappelijke waarden, geschiedenis en herinnering, wordt bevorderd. Overeenkomstig artikel 11 VEU zijn de instellingen van de Unie verplicht een open, transparante en regelmatige dialoog met het maatschappelijk middenveld te voeren en de burgers en representatieve organisaties langs passende wegen de mogelijkheid te bieden hun mening over alle onderdelen van het optreden van de Unie kenbaar te maken en daarover in het openbaar in discussie te treden.
- (5) Het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU) voorziet in de totstandbrenging van een ruimte van vrijheid, veiligheid en recht, waarin de grondrechten en de verschillende rechtsstelsels en -tradities van de lidstaten worden geëerbiedigd. Eerbiediging en bevordering van de rechtsstaat, de grondrechten en de democratie in de Unie zijn voorwaarden voor de instandhouding van alle rechten en plichten die in de Verdragen zijn vastgelegd en voor het opbouwen van het vertrouwen van de bevolking in de Unie. De manier waarop de rechtsstaat in de lidstaten ten uitvoer wordt gelegd, is essentieel voor het wederzijds vertrouwen tussen de lidstaten en tussen hun rechtsstelsels. Daartoe moet de Unie maatregelen nemen voor justitiële samenwerking in burgerlijke en strafzaken. Eerbiediging van de grondrechten en van gemeenschappelijke beginselen en waarden, zoals non-discriminatie en gelijke behandeling met betrekking tot de in artikel 21 van het Handvest genoemde gronden, moet, naast solidariteit, daadwerkelijke toegang tot de rechter voor iedereen, de rechtsstaat, democratie en een goed functionerend onafhankelijk gerechtelijk apparaat, op alle niveaus worden gewaarborgd en bevorderd, nu een Europese rechtsruimte verder wordt ontwikkeld.
- (6) Financiering moet een van de belangrijke instrumenten blijven voor de succesvolle uitvoering van de ambitieuze doelstellingen van de Verdragen. Naast andere maatregelen is een flexibel en doeltreffend programma "Justitie" van cruciaal belang om de planning en uitvoering van die doelstellingen te faciliteren. Het programma moet op een gebruiksvriendelijke manier worden uitgevoerd, bijvoorbeeld via een gebruiksvriendelijke procedure voor het aanvragen van steun en voor verslaglegging, en het moet streven naar een evenwichtige geografische dekking. Bijzondere aandacht moet uitgaan naar de toegankelijkheid van het programma voor alle soorten begunstigden. Binnen de financiële middelen voor het programma moet een zekere flexibiliteit bij de toewijzing van de middelen aan specifieke doelstellingen worden gehandhaafd. De flexibiliteitsmarge moet bij voorrang worden toegewezen aan acties ter bevordering van de rechtsstaat.
- (7) Om te zorgen voor de geleidelijke totstandbrenging van een ruimte van vrijheid, veiligheid en recht voor iedereen moet de Unie maatregelen nemen in verband met justitiële samenwerking in burgerlijke en strafzaken die is gebaseerd op het beginsel van de wederzijdse erkenning van vonnissen en rechterlijke beslissingen, een beginsel dat sinds de Europese Raad van Tampere van 15 en 16 oktober 1999 een hoeksteen is van de justitiële samenwerking in de Unie. Wederzijdse erkenning vereist een hoge mate van wederzijds vertrouwen tussen de lidstaten. Op verscheidene gebieden zijn al maatregelen genomen voor de onderlinge aanpassing van de wetgeving van de

⁽⁴⁾ Verordening (EU) nr. 1382/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 tot vaststelling van een programma "Justitie" voor de periode 2014-2020 (PB L 354 van 28.12.2013, blz. 73).

⁽⁵⁾ Verordening (EU) nr. 1381/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 tot vaststelling van een programma "Rechten, gelijkheid en burgerschap" voor de periode 2014-2020 (PB L 354 van 28.12.2013, blz. 62).

⁽⁶⁾ Verordening (EU) nr. 390/2014 van de Raad van 14 april 2014 tot vaststelling van het programma "Europa voor de burger" voor de periode 2014-2020 (PB L 115 van 17.4.2014, blz. 3).

⁽⁷⁾ Verordening (EU, Euratom) 2020/2093 van de Raad van 17 december 2020 tot bepaling van het meerjarig financieel kader voor de jaren 2021-2027 (PB L 433 I van 22.12.2020, blz. 11).

lidstaten om zodoende wederzijdse erkenning te faciliteren en het wederzijds vertrouwen te bevorderen. Een goed functionerende ruimte van recht, zonder obstakels voor grensoverschrijdende gerechtelijke procedures en voor de toegang tot de rechter in grensoverschrijdende situaties, is ook van groot belang voor economische groei en verdere integratie. Tegelijkertijd zijn een goed functionerende Europese ruimte van recht met doeltreffende, onafhankelijke en kwalitatief hoogwaardige nationale rechtsstelsels, alsook een groter wederzijds vertrouwen, noodzakelijk voor een bloeiende interne markt en voor de instandhouding van de gemeenschappelijke waarden van de Unie.

- (8) Toegang tot de rechter moet in het bijzonder de toegang omvatten tot gerechtelijke instanties, tot alternatieve methoden voor geschillenbeslechting, en tot functionarissen die wettelijk verplicht zijn om partijen onafhankelijk en onpartijdig juridisch advies te geven.
- (9) Volledige eerbiediging en bevordering van de rechtsstaat zijn essentieel voor een hoge mate van wederzijds vertrouwen op het gebied van justitie en binnenlandse zaken, en met name voor effectieve, op wederzijdse erkenning gebaseerde justitiële samenwerking in burgerlijke en strafzaken. De rechtsstaat is een van de gemeenschappelijke waarden van artikel 2 VEU, en het beginsel van daadwerkelijke rechtsbescherming in artikel 19, lid 1, VEU, en in artikel 47 van het Handvest is een concrete uitdrukking van de rechtsstaat. Het bevorderen van de rechtsstaat door ondersteuning van de inspanningen om de onafhankelijkheid, de transparantie, de verantwoordingsplicht, de kwaliteit en de efficiëntie van nationale rechtsstelsels te verbeteren, zorgt voor meer wederzijds vertrouwen, wat onmisbaar is voor de justitiële samenwerking in burgerlijke en strafzaken. Onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechterlijke macht vormen de kern van het recht op een eerlijk proces en zijn cruciaal voor de bescherming van de Europese waarden. Bovendien bieden efficiënte gerechtelijke apparaten met redelijke termijnen voor procedures rechtszekerheid voor alle betrokken partijen.
- (10) Op grond van artikel 81, lid 2, onder h), en artikel 82, lid 1, onder c), VWEU moet de Unie de opleiding van magistraten en justitieel personeel ondersteunen als een middel om justitiële samenwerking in burgerlijke en strafzaken te ontwikkelen op basis het beginsel van wederzijdse erkenning van vonnissen en rechterlijke beslissingen. Het aanbieden van opleiding aan justitiefunctionarissen is een belangrijk instrument om een gemeenschappelijke visie te ontwikkelen op de beste manier om de rechtsstaat en de grondrechten ten uitvoer te leggen en in stand te houden. Dit draagt bij tot de ontwikkeling van de Europese rechtsruimte, en wel door een gemeenschappelijke justitiële cultuur te creëren onder justitiefunctionarissen van de lidstaten. Het is van essentieel belang de niet-discriminerende, correcte, coherente en consistente toepassing van het Unierecht te garanderen, alsook wederzijds vertrouwen en begrip tussen justitiefunctionarissen in grensoverschrijdende procedures. Door het programma ondersteunde opleidingsactiviteiten moeten gebaseerd zijn op een solide beoordeling van de behoeften aan opleiding en bijscholing, zij moeten gebruik maken van geavanceerde methoden, grensoverschrijdende evenementen met justitiefunctionarissen uit verschillende lidstaten omvatten, alsmede elementen van actief leren en netwerking; ook moeten de activiteiten een duurzaam effect hebben. In dergelijke opleidingsactiviteiten moeten juridische terminologie, burgerlijk recht en strafrecht, grondrechten, en wederzijdse erkenning, alsook procedurele waarborgen, aan bod komen. Dergelijke opleidingsactiviteiten moeten ook cursussen voor rechters, advocaten en openbare aanklagers omvatten over de uitdagingen en obstakels voor mensen die vaak discriminatie ondervinden of die zich in een kwetsbare situatie bevinden, zoals vrouwen, kinderen, leden van minderheden, LHBTIQ-personen, personen met een handicap, en slachtoffers van gendergerelateerd geweld, huiselijk geweld of geweld binnen intieme relaties en andere vormen van persoonlijk geweld. De organisaties die deze personen vertegenwoordigen of ondersteunen en, indien mogelijk, deze personen zelf moeten rechtstreeks bij het organiseren van dergelijke cursussen worden betrokken. Rekening houdend met het feit dat vrouwen ondervertegenwoordigd zijn in hogere functies in het gerechtelijk apparaat, moeten vrouwelijke rechters, vrouwelijke openbare aanklagers en vrouwen in andere juridische beroepen worden aangespoord om aan de opleidingsactiviteiten deel te nemen.
- (11) Voor de toepassing van deze verordening moeten de woorden “magistraten en justitieel personeel” ruim worden uitgelegd, zodat rechters, openbare aanklagers, justitiepersoneel en medewerkers van het openbaar ministerie eronder vallen, alsmede alle andere justitiefunctionarissen die betrokken zijn bij het gerechtelijk apparaat of bij de rechtsbedeling - ongeacht de definitie van hun functie in het nationale recht, hun juridische status of hun interne organisatie - zoals advocaten, notarissen, gerechtsdeurwaarders, handhavingsambtenaren, insolventiedeskundigen, bemiddelaars, gerechtstolken en juridische vertalers, gerechtsdeskundigen, gevangenispersoneel en reclasseringsambtenaren.

- (12) Bij justitiële opleiding kunnen verschillende actoren van de lidstaten betrokken zijn, waaronder juridische, justitiële en administratieve autoriteiten, academische instellingen, nationale instanties die verantwoordelijk zijn voor justitiële opleidingen, opleidingsorganisaties of -netwerken op Europees niveau, of netwerken van gerechtscoördinatoren voor Unierecht. Instanties en entiteiten die bij de opleiding van magistraten en justitieel personeel een doelstelling van algemeen Europees belang nastreven – zoals het Europees netwerk voor justitiële opleiding (European Judicial Training Network, EJTJN), de Academie voor Europees Recht (Europäische Rechtsakademie, ERA), het Europees Netwerk van Raden voor de rechtspraak (European Network of Councils for the Judiciary, ENCJ), de Vereniging van Raden van State en Hoogste Administratieve Rechtscolleges van de Europese Unie (Association of the Councils of State and Supreme Administrative Jurisdictions of the European Union, ACA-Europe), het netwerk van presidenten van de hooggerechtshoven van de Europese Unie (Network of the Presidents of Supreme Judicial Courts of the European Union, EUSJC) en het Europees Instituut voor bestuurskunde (European Institute of Public Administration, EIPA) – spelen een voortdurende rol bij de bevordering van opleidingsprogramma's met een echte Europese dimensie voor magistraten en justitieel personeel; daarom kan aan dergelijke instanties en entiteiten voldoende financiële steun worden verstrekt overeenkomstig de procedures en de criteria van de werkprogramma's die op grond van deze verordening door de Commissie worden vastgesteld.
- (13) Het programma moet het jaarlijkse werkprogramma van het EJTJN, dat een belangrijke rol speelt bij justitiële opleiding, ondersteunen. Het EJTJN bevindt zich in een uitzonderlijke situatie: het is het enige netwerk op Unieniveau dat de instanties voor justitiële opleiding van de lidstaten bijeenbrengt. Het EJTJN kan als enige uitwisselingen tussen alle lidstaten organiseren voor zowel nieuwe als ervaren rechters en openbare aanklagers, alsook de werkzaamheden van de nationale instanties voor justitiële opleiding coördineren wat betreft de organisatie van opleidingsactiviteiten over Unierecht en de bevordering van goede opleidingspraktijken. Het EJTJN biedt voorts op Unieniveau kostenefficiënte opleidingsactiviteiten van uitstekende kwaliteit aan. Bovendien omvat het EJTJN ook de instanties voor justitiële opleiding van kandidaat-lidstaten als waarnemende leden. Het jaarverslag van het EJTJN moet informatie over de aangeboden opleidingen bevatten, die onder meer naar personeelscategorie is uitgesplitst.
- (14) De maatregelen die in het kader van het programma worden genomen, moeten dienen ter ondersteuning van de versterkte wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen en vonnissen in burgerlijke en strafzaken, van het wederzijds vertrouwen tussen de lidstaten, en van de noodzakelijke onderlinge aanpassing van de wetgeving om de samenwerking, ook in elektronische vorm, tussen alle bevoegde autoriteiten te faciliteren. Het programma moet ook de rechterlijke bescherming van de rechten van het individu in burgerlijke en handelszaken ondersteunen. Het programma moet ook zorgen voor een grotere convergentie in het burgerlijk recht, die zal bijdragen aan het wegnemen van belemmeringen voor een bevredigend en efficiënte werking van gerechtelijke en buitengerechtelijke procedures, waar alle partijen in een burgerrechtelijk geschil baat bij zullen hebben. Met het oog op het ondersteunen van effectieve handhaving en praktische toepassing van het Unierecht inzake justitiële samenwerking in burgerlijke zaken moet het programma ten slotte het functioneren van het Europees justitieel netwerk in burgerlijke en handelszaken ondersteunen, dat bij Beschikking 2001/470/EG van de Raad ⁽⁸⁾ is opgericht. Op het gebied van strafzaken moet het programma de regels en procedures voor de erkenning van uitspraken en beslissingen in de gehele Unie helpen ondersteunen en toepassen. Het programma moet de samenwerking faciliteren en ertoe bijdragen dat obstakels voor effectieve samenwerking en wederzijds vertrouwen worden weggenomen. Ook moet het programma ertoe bijdragen de toegang tot de rechter te vergemakkelijken door de rechten van slachtoffers van misdrijven en de procedurele rechten van verdachten en beklagden in strafprocedures te bevorderen en te ondersteunen.
- (15) Op grond van artikel 3, VEU, artikel 24 van het Handvest, en het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van het kind moet het programma de bescherming van de rechten van het kind ondersteunen en de bevordering van de rechten van het kind opnemen in de uitvoering van alle activiteiten van het programma. Hiertoe moet bijzondere aandacht uitgaan naar acties ter bescherming van de rechten van het kind in de context van het burgerlijk recht en het strafrecht, waaronder de bescherming van kinderen die verblijven bij ouders die in hechtenis zijn, kinderen van gedetineerde ouders en kinderen die beklagde of verdachte zijn in een strafrechtelijke procedure.
- (16) Het programma "Justitie" voor 2014-2020 heeft opleidingsactiviteiten over Unierecht, met name over de werkingssfeer en de toepassing van het Handvest, mogelijk gemaakt voor magistraten en justitieel personeel en andere beoefenaars van juridische beroepen. In zijn conclusies van 12 oktober 2017 over de toepassing van het Handvest in 2016 heeft de Raad erop gewezen dat het belangrijk is op zowel nationaal als Unieniveau het bewustzijn rond de toepassing van het Handvest te vergroten bij beleidsmakers, beoefenaars van juridische beroepen en de rechthebbenden zelf. Om de grondrechten consistent te mainstreamen, dient de financiële steun voor bewustmakingsactiviteiten daarom te worden uitgebreid tot andere overheidsinstanties dan alleen justitiële autoriteiten en beoefenaars van juridische beroepen.

⁽⁸⁾ Beschikking 2001/470/EG van de Raad van 28 mei 2001 betreffende de oprichting van een Europese justitiële netwerk in burgerlijke en handelszaken (PB L 174 van 27.6.2001, blz. 25).

- (17) Op grond van artikel 67 VWEU dient de Unie een ruimte van vrijheid, veiligheid en recht te zijn waarin de grondrechten worden geëerbiedigd. Niet-discriminerende toegang tot de rechter voor iedereen is daar een belangrijk element van. Om de daadwerkelijke toegang tot de rechter gemakkelijker te maken en het wederzijds vertrouwen te bevorderen dat onmisbaar is voor de bevredigende werking van de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht, dient de financiële steun te worden uitgebreid tot activiteiten op nationaal, regionaal en lokaal niveau van andere autoriteiten dan alleen justitiële autoriteiten en beoefenaars van juridische beroepen, en van organisaties uit het maatschappelijk middenveld die zich inzetten voor deze doelstellingen. Met name moet steun worden gegeven aan activiteiten die daadwerkelijke en gelijke toegang tot de rechter gemakkelijker maken voor personen die vaak gediscrimineerd worden of die zich in een kwetsbare situatie bevinden. Belangrijk is ook op belangenbehartiging gerichte activiteiten door organisaties uit het maatschappelijk middenveld te ondersteunen, zoals netwerkvorming, procesvoering, campagnevoering, communicatie en ander optreden als waakhond. In dit verband is tevens een belangrijke rol weggelegd voor justitiefunctionarissen die betrokken zijn bij het gerechtelijk apparaat en bij organisaties uit het maatschappelijk middenveld werkzaam zijn.
- (18) Overeenkomstig de artikelen 8 en 10 VWEU moeten gendermainstreaming en de mainstreaming van non-discriminatie worden ondersteund in alle activiteiten van het programma. Het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de rechten van personen met een handicap bevestigt bovendien dat personen met een handicap recht hebben op volledige handelingsbekwaamheid en toegang tot de rechter. Bij een tussentijdse en een eindevaluatie van het programma moeten de gendereffecten worden geëvalueerd om te beoordelen in hoeverre het programma bijdraagt aan gendergelijkheid en of het geen onbedoelde negatieve gevolgen voor de gendergelijkheid heeft, overeenkomstig punt 16 van het Interinstitutioneel Akkoord van 16 december 2020 tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie betreffende begrotingsdiscipline, samenwerking in begrotingszaken en goed financieel beheer, alsmede betreffende nieuwe eigen middelen, met inbegrip van een routekaart voor de invoering van nieuwe eigen middelen ⁽⁹⁾ (het "Interinstitutioneel Akkoord van 16 december 2020"). In deze context en rekening houdend met de verschillende aard en omvang van de activiteiten van de specifieke doelstellingen van het programma, zal het belangrijk zijn dat de door projectpromotoren verzamelde individuele gegevens waar mogelijk worden uitgesplitst naar geslacht. Ook is het van belang aanvragers informatie te verstrekken over de wijze waarop rekening moet worden gehouden met gendergelijkheid, onder meer over het gebruik van instrumenten voor gendermainstreaming, zoals genderbudgettering en gendereffectbeoordelingen, indien nodig. Bij het raadplegen van deskundigen en belanghebbenden moet rekening worden gehouden met genderevenwicht.
- (19) Alle activiteiten in het kader van het programma moeten, voor zover van toepassing, tevens de rechten van slachtoffers, zowel in burgerlijke als in strafzaken, ondersteunen en beschermen. Daartoe moet bijzondere aandacht worden geschonken aan betere uitvoering van en betere coördinatie tussen de diverse instrumenten van de Unie ter bescherming van slachtoffers, alsook aan acties die gericht zijn op de uitwisseling van beste praktijken tussen rechtbanken en beoefenaars van juridische beroepen die geweldszaken behandelen. Tevens moet het programma verbetering van de kennis en van het gebruik van instrumenten voor collectief verhaal ondersteunen.
- (20) De acties die onder het programma vallen, moeten bijdragen aan de totstandbrenging van een Europese rechtsruimte, en wel door de onafhankelijkheid en de efficiëntie van het rechtstelsel te bevorderen, grensoverschrijdende samenwerking en netwerkvorming te vergroten, het wederzijds vertrouwen tussen de gerechtelijke instanties van de lidstaten te ondersteunen, en te zorgen voor een correcte, coherente en consistente toepassing van het Unierecht. De financieringsactiviteiten moeten ook bijdragen aan een gemeenschappelijk begrip van de waarden van de Unie en van de rechtsstaat, een betere kennis van het recht en het beleid van de Unie, de uitwisseling van knowhow en beste praktijken inzake het gebruik van instrumenten voor justitiële samenwerking door alle belanghebbenden, alsook van de verspreiding en bevordering van interoperabele digitale oplossingen als basis voor een vlotte en efficiënte grensoverschrijdende samenwerking; de financieringsactiviteiten moeten voorts een solide analytische basis scheppen voor de ondersteuning van de ontwikkeling, de handhaving, het correcte begrip en de correcte tenuitvoerlegging van het recht en het beleid van de Unie. Het optreden van de Unie maakt het mogelijk die acties in de gehele Unie op consistente wijze na te streven en het levert schaalvoordelen op. Bovendien is de Unie beter dan de lidstaten in staat in te spelen op grensoverschrijdende situaties en een Europees platform te bieden voor wederzijds leren en het delen van beste praktijken.
- (21) Het programma moet ook bijdragen aan een versterking van de samenwerking tussen de lidstaten wanneer het Unierecht een externe dimensie heeft en rekening houdend met externe gevolgen, teneinde de toegang tot de rechter te verbeteren en justitiële en procedurele problemen gemakkelijker te kunnen oplossen.

⁽⁹⁾ PB L 433 I van 22.12.2020, blz. 28.

- (22) De Commissie moet zorgen voor de algehele samenhang, complementariteit en synergieën met het werk van de organen en instanties van de Unie, met name het Agentschap van de Europese Unie voor justitiële samenwerking in strafzaken (Eurojust), het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten (FRA), het Agentschap van de Europese Unie voor het operationeel beheer van grootschalige IT-systemen op het gebied van vrijheid, veiligheid en recht (eu-LISA) en het Europees Openbaar Ministerie (EOM), en moet rekening houden met de werkzaamheden van andere nationale en internationale actoren op de gebieden die onder het programma vallen.
- (23) Om de middelen uit de algemene begroting van de Unie efficiënt te kunnen toewijzen, moeten alle in het kader van het programma uitgevoerde acties toegevoegde waarde voor de Unie hebben, complementair zijn met het optreden van de lidstaten en samenhang met andere acties van de Unie vertonen. Er moet worden gestreefd naar samenhang, complementariteit en synergieën met financieringsprogramma's ter ondersteuning van onderling nauw verbonden beleidsterreinen, met name met het programma "Burgers, gelijkheid, rechten en waarden", alsook met het programma voor de interne markt, vastgesteld bij Verordening (EU) 2021/690 van het Europees Parlement en de Raad ⁽¹⁰⁾, programma's op het gebied van grensbeheer en veiligheid, met name het Fonds voor asiel, migratie en integratie en het Fonds voor interne veiligheid, programma's op het gebied van strategische infrastructuur, met name het programma Digitaal Europa, dat werd opgericht bij Verordening (EU) 2021/694 van het Europees Parlement en de Raad ⁽¹¹⁾, Erasmus+, vastgesteld bij Verordening (EU) .../... van het Europees Parlement en de Raad ⁽¹²⁾, Horizon Europa, vastgesteld bij Verordening (EU) 2021/695 van het Europees Parlement en de Raad ⁽¹³⁾, het instrument voor pretoetredingssteun, en het LIFE-programma, vastgesteld bij Verordening (EU) .../... van het Europees Parlement en de Raad ⁽¹⁴⁾.
- (24) In deze verordening worden de financiële middelen voor de gehele looptijd van het programma vastgelegd die in het kader van de jaarlijkse begrotingsprocedure voor het Europees Parlement en de Raad het voornaamste referentiebedrag vormen in de zin van punt 18 van het Interinstitutioneel Akkoord van 16 december 2020.
- (25) Overeenkomstig artikel 193, lid 2, van Verordening (EU, Euratom) 2018/1046 van het Europees Parlement en de Raad ⁽¹⁵⁾ (het "Financieel Reglement") kan subsidiëring van reeds begonnen acties worden toegestaan indien de aanvrager kan aantonen dat het noodzakelijk was met de actie te beginnen vóór de ondertekening van de subsidieovereenkomst. Vóór de datum van indiening van de subsidieaanvraag gemaakte kosten zijn evenwel, behalve in naar behoren gemotiveerde uitzonderlijke gevallen, niet subsidiabel. Om te voorkomen dat Uniefinanciering onderbroken wordt en de belangen van de Unie aldus mogelijk geschaad worden, moet het gedurende een beperkte periode aan het begin van het meerjarig financieel kader 2021-2027 mogelijk zijn om kosten die gemaakt zijn in verband met reeds begonnen acties die uit hoofde van deze verordening worden ondersteund, met ingang van 1 januari 2021 als subsidiabel te beschouwen, zelfs indien die kosten gemaakt zijn vóór de indiening van de subsidieaanvraag.
- (26) Het Financieel Reglement is op het programma van toepassing. Het Financieel Reglement stelt regels voor de uitvoering van de Uniebegroting vast, waaronder regels voor subsidies, prijzen, aanbestedingen, indirect beheer, financieringsinstrumenten, begrotingsgaranties, financiële bijstand en de vergoeding van externe deskundigen

⁽¹⁰⁾ Verordening (EU) 2021/690 van het Europees Parlement en de Raad van 28 april 2021 tot vaststelling van een programma voor de interne markt, het concurrentievermogen van ondernemingen, met inbegrip van kleine en middelgrote ondernemingen, het gebied van planten, dieren, levensmiddelen en diervoeders, en Europese statistieken (programma voor de interne markt), en tot intrekking van de Verordeningen (EU) nr. 99/2013, (EU) nr. 1287/2013, (EU) nr. 254/2014 en (EU) nr. 652/2014 (PB L 153 van 3.5.2021, blz. 1).

⁽¹¹⁾ Verordening (EU) 2021/694 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2021 tot oprichting van het programma Digitaal Europa en tot intrekking van Beschikking (EU) 2015/2240 (PB L 166 van 11.5.2021, blz. 1).

⁽¹²⁾ Verordening (EU) .../... van het Europees Parlement en de Raad van ... tot vaststelling van "Erasmus+": het programma van de Unie voor onderwijs en opleiding, jeugd en sport, en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 1288/2013 (nog niet bekendgemaakt in het Publicatieblad).

⁽¹³⁾ Verordening (EU) 2021/695 van het Europees Parlement en de Raad van 28 april 2021 tot vaststelling van Horizon Europa - het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie, tot vaststelling van de regels voor deelname en verspreiding en tot intrekking van Verordeningen (EU) nr. 1290/2013 en (EU) nr. 1291/2013 (PB L 170 van 12.5.2021, blz. 1).

⁽¹⁴⁾ Verordening (EU) .../... van het Europees Parlement en de Raad van ... tot vaststelling van een programma voor het milieu en klimaat (LIFE) en tot intrekking van Verordening (EU) nr. 1293/2013 (nog niet bekendgemaakt in het Publicatieblad).

⁽¹⁵⁾ Verordening (EU, Euratom) 2018/1046 van het Europees Parlement en de Raad van 18 juli 2018 tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de algemene begroting van de Unie, tot wijziging van Verordeningen (EU) nr. 1296/2013, (EU) nr. 1301/2013, (EU) nr. 1303/2013, (EU) nr. 1304/2013, (EU) nr. 1309/2013, (EU) nr. 1316/2013, (EU) nr. 223/2014, (EU) nr. 283/2014 en Besluit nr. 541/2014/EU en tot intrekking van Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012 (PB L 193 van 30.7.2018, blz. 1).

- (27) De financieringsvormen en de uitvoeringsmethodes in het kader van deze verordening moeten worden gekozen op basis van hun capaciteit voor het verwezenlijken van de specifieke doelstellingen van de acties en voor het behalen van resultaten, waarbij met name rekening wordt gehouden met de kosten van controles, de administratieve lasten, de capaciteit van de betrokken belanghebbenden en de beoogde begunstigden, en het verwachte risico van niet-naleving. Daarbij moet het gebruik van vaste bedragen, financiering volgens een vast percentage en eenheidskosten worden overwogen, alsmede niet aan de kosten gekoppelde financiering als bedoeld in artikel 125, lid 1, van het Financieel Reglement.
- (28) Overeenkomstig het Financieel Reglement, Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013 van het Europees Parlement en de Raad ⁽¹⁶⁾, en Verordeningen (EG, Euratom) nr. 2988/95 ⁽¹⁷⁾, (Euratom, EG) nr. 2185/96 ⁽¹⁸⁾ en (EU) 2017/1939 ⁽¹⁹⁾ van de Raad moeten de financiële belangen van de Unie worden beschermd door middel van evenredige maatregelen, onder meer maatregelen met betrekking tot preventie, opsporing, correctie en onderzoek van onregelmatigheden, waaronder fraude, met betrekking tot terugvordering van verloren gegane, ten onrechte betaalde of onjuist bestede financiële middelen, en, waar passend, met betrekking tot het opleggen van administratieve sancties. Met name heeft het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) overeenkomstig Verordeningen (EU, Euratom) nr. 2185/96 en (EU, Euratom) nr. 883/2013 de bevoegdheid administratieve onderzoeken uit te voeren, met inbegrip van controles en verificaties ter plaatse, om vast te stellen of er sprake is van fraude, corruptie of andere onwettige activiteiten waardoor de financiële belangen van de Unie worden geschaad. Het EOM is overeenkomstig Verordening (EU) 2017/1939 bevoegd over te gaan tot onderzoek en vervolging van strafbare feiten waardoor de financiële belangen van de Unie worden geschaad, als bepaald in Richtlijn (EU) 2017/1371 van het Europees Parlement en de Raad ⁽²⁰⁾. Personen of entiteiten die middelen van de Unie ontvangen, moeten overeenkomstig het Financieel Reglement volledig meewerken aan de bescherming van de financiële belangen van de Unie, de nodige rechten en toegang verlenen aan de Commissie, OLAF, de Rekenkamer en, ten aanzien van de lidstaten die deelnemen aan de nauwere samenwerking op grond van Verordening (EU) 2017/1939, het EOM, alsmede ervoor zorgen dat derden die betrokken zijn bij de uitvoering van financiële middelen van de Unie, gelijkwaardige rechten verlenen.
- (29) Derde landen die lid zijn van de EER kunnen aan programma's van de Unie deelnemen in het kader van de samenwerking die is ingesteld uit hoofde van de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte ⁽²¹⁾, waarin is bepaald dat de programma's worden uitgevoerd op basis van een uit hoofde van die overeenkomst vastgesteld besluit. Derde landen kunnen ook deelnemen op basis van andere rechtsinstrumenten. Er moet een specifieke bepaling in deze verordening worden opgenomen die derde landen verplicht om de verantwoordelijke ordonnateur, OLAF en de Rekenkamer de nodige rechten en toegang te verlenen zodat deze hun respectieve bevoegdheden ten volle kunnen uitoefenen.
- (30) De horizontale financiële regels die het Europees Parlement en de Raad op basis van artikel 322 VWEU hebben vastgesteld, zijn op deze verordening van toepassing. Die regels zijn neergelegd in het Financieel Reglement en bepalen met name de procedure voor het opstellen en uitvoeren van de begroting door middel van subsidies, aanbestedingen, prijzen en indirecte uitvoering, en voorzien in controles op de verantwoordelijkheid van de financiële actoren. De op basis van artikel 322 VWEU vastgestelde voorschriften omvatten ook een algemeen conditionaliteitsregime ter bescherming van de Uniebegroting.
- (31) Op grond van Besluit 2013/755/EU van de Raad ⁽²²⁾ komen personen en desbetreffende overheids- en/of particuliere instanties en instellingen in landen en gebieden overzee in aanmerking voor financiering, overeenkomstig de voorschriften en doelstellingen van het programma en eventuele regelingen die van toepassing zijn op de lidstaat waarmee het desbetreffende land of gebied overzee banden heeft.

⁽¹⁶⁾ Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 september 2013 betreffende onderzoeken door het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1073/1999 van het Europees Parlement en de Raad en Verordening (Euratom) nr. 1074/1999 van de Raad (PB L 248 van 18.9.2013, blz. 1).

⁽¹⁷⁾ Verordening (EG, Euratom) nr. 2988/95 van de Raad van 18 december 1995 betreffende de bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen (PB L 312 van 23.12.1995, blz. 1).

⁽¹⁸⁾ Verordening (Euratom, EG) nr. 2185/96 van de Raad van 11 november 1996 betreffende de controles en verificaties ter plaatse die door de Commissie worden uitgevoerd ter bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen tegen fraudes en andere onregelmatigheden (PB L 292 van 15.11.1996, blz. 2).

⁽¹⁹⁾ Verordening (EU) 2017/1939 van de Raad van 12 oktober 2017 betreffende nauwere samenwerking bij de instelling van het Europees Openbaar Ministerie ("EOM") (PB L 283 van 31.10.2017, blz. 1).

⁽²⁰⁾ Richtlijn (EU) 2017/1371 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juli 2017 betreffende de strafrechtelijke bestrijding van fraude die de financiële belangen van de Unie schaadt (PB L 198 van 28.7.2017, blz. 29).

⁽²¹⁾ PB L 1 van 3.1.1994, blz. 3.

⁽²²⁾ Besluit 2013/755/EU van de Raad van 25 november 2013 betreffende de associatie van de landen en gebieden overzee met de Europese Unie ("LGO-besluit") (PB L 344 van 19.12.2013, blz. 1).

- (32) Om recht te doen aan de strijd tegen de klimaatverandering, conform de toezeggingen van de Unie om de Overeenkomst van Parijs die is aangenomen in het kader van het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering uit te voeren en de duurzame-ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties te verwezenlijken, is het Programma bedoeld om bij te dragen aan het mainstreamen van klimaatacties en aan het verwezenlijken van de algemene doelstelling dat 30 % van de Uniebegrotingsuitgaven aan klimaatdoelstellingen wordt besteed, alsmede aan de ambitie om in 2024 7,5 % en in 2026 en 2027 10 % van de begroting voor biodiversiteitsuitgaven te bestemmen, daarbij rekening houdend met de bestaande overlappingsen tussen klimaat- en biodiversiteitsdoelstellingen. Het programma zou activiteiten moeten ondersteunen die stroken met de klimaat- en milieunormen en -prioriteiten van de Unie en het niet-schadenbeginsel van de Europese Green Deal. Acties op dit gebied zouden gekozen moeten worden tijdens de voorbereiding en uitvoering van het programma, en opnieuw beoordeeld moeten worden in het kader van de toepasselijke evaluaties en toetsingsprocessen.
- (33) Op grond van de punten 22 en 23 van het Interinstitutioneel Akkoord van 13 april 2016 over beter wetgeven ⁽²³⁾ moet het programma worden geëvalueerd op basis van overeenkomstig specifieke monitoringvoorschriften verzamelde informatie, waarbij administratieve lasten, in het bijzonder voor de lidstaten, en overregulering moeten worden vermeden. Die voorschriften moeten, waar passend, meetbare indicatoren omvatten als maatstaf om de effecten van het programma in de praktijk te evalueren. De Commissie moet jaarlijks verslag uitbrengen aan het Europees Parlement en de Raad over de prestaties van het programma, in het kader van de bestaande rapportagemechanismen, met name het EU-scorebord voor justitie.
- (34) Om ervoor te zorgen dat de voortgang van het programma bij de verwezenlijking van de doelstellingen ervan doeltreffend wordt beoordeeld, moet aan de Commissie de bevoegdheid worden overgedragen om overeenkomstig artikel 290 VWEU handelingen vast te stellen ten aanzien van de indicatoren die zijn vastgesteld in de artikelen 13 en 15 en in bijlage II. Het is van bijzonder belang dat de Commissie bij haar voorbereidende werkzaamheden tot passende raadplegingen overgaat, onder meer op deskundigenniveau, en dat die raadplegingen gebeuren in overeenstemming met de beginselen vastgelegd in het Interinstitutioneel Akkoord van 13 april 2016 over beter wetgeven. Met name om te zorgen voor gelijke deelname aan de voorbereiding van gedelegeerde handelingen ontvangen het Europees Parlement en de Raad alle documenten op hetzelfde tijdstip als de deskundigen van de lidstaten, en hebben hun deskundigen systematisch toegang tot de vergaderingen van de deskundigengroepen van de Commissie die de gedelegeerde handelingen voorbereiden.
- (35) Om eenvormige voorwaarden voor de uitvoering van deze verordening te waarborgen, moeten aan de Commissie uitvoeringsbevoegdheden worden toegekend. Die bevoegdheden moeten worden uitgeoefend in overeenstemming met Verordening (EU) nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad ⁽²⁴⁾.
- (36) Daar de doelstellingen van deze verordening, namelijk bijdragen tot de verdere ontwikkeling van een Europese rechtsruimte die gebaseerd is op de rechtsstaat, wederzijdse erkenning en wederzijds vertrouwen, met name door de justitiële samenwerking in burgerlijke en strafzaken te bevorderen, niet voldoende door de lidstaten kunnen worden verwezenlijkt, maar vanwege de omvang en de gevolgen van het optreden beter door de Unie kunnen worden verwezenlijkt, kan de Unie, overeenkomstig het in artikel 5 van het VEU neergelegde subsidiariteitsbeginsel, maatregelen nemen. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel gaat deze verordening niet verder dan nodig is om die doelstellingen te verwezenlijken.
- (37) Verordening (EU) nr. 1382/2013 moet daarom worden ingetrokken.
- (38) Om ervoor te zorgen dat de steun voor het betrokken beleidsgebied ononderbroken doorloopt en de uitvoering van start kan gaan vanaf het begin van het meerjarig financieel kader 2021-2027, moet deze verordening met spoed in werking treden, en met terugwerkende kracht van toepassing zijn vanaf 1 januari 2021.
- (39) Overeenkomstig de artikelen 1 en 2 van Protocol nr. 22 betreffende de positie van Denemarken, dat aan het VEU en aan het VWEU is gehecht, neemt Denemarken niet deel aan de vaststelling van deze verordening en is deze niet bindend voor, noch van toepassing op Denemarken.

⁽²³⁾ PB L 123 van 12.5.2016, blz. 1.

⁽²⁴⁾ Verordening (EU) nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 tot vaststelling van de algemene voorschriften en beginselen die van toepassing zijn op de wijze waarop de lidstaten de uitoefening van de uitvoeringsbevoegdheden door de Commissie controleren (PB L 55 van 28.2.2011, blz. 13).

- (40) Overeenkomstig de artikelen 1 en 2 en artikel 4 bis, lid 1, van Protocol nr. 21 betreffende de positie van het Verenigd Koninkrijk en Ierland ten aanzien van de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht, dat aan het VEU en aan het VWEU is gehecht, en onverminderd artikel 4 van dit protocol, neemt Ierland niet deel aan de vaststelling van deze verordening en is deze niet bindend voor, noch van toepassing op Ierland,

HEBBEN DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

HOOFDSTUK I

ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1

Onderwerp

Bij deze verordening wordt het programma “Justitie” (het “programma”) vastgesteld voor de duur van het bij Verordening (EU, Euratom) 2020/2093 vastgestelde meerjarig financieel kader 2021-2027.

Deze verordening legt de doelstellingen van het programma, de begroting voor de periode 2021-2027, de vormen van financiering door de Unie en de regels voor de verstrekking van die financiering vast.

Artikel 2

Definitie

Voor de toepassing van deze verordening wordt onder “magistraten en justitieel personeel” verstaan, rechters, openbare aanklagers, personeelsleden van rechtbanken en openbare ministeries, alsook alle anderen justitiefunctionarissen die betrokken zijn bij het gerechtelijk apparaat.

Artikel 3

Doelstellingen van het programma

1. Het programma heeft als algemene doelstelling bij te dragen tot de verdere ontwikkeling van een Europese rechtsruimte die stoelt op de rechtsstaat, met inbegrip van een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke macht, en op wederzijdse erkenning en wederzijds vertrouwen, en op justitiële samenwerking, waarbij ook de democratie, de rechtsstaat en de bescherming van de grondrechten worden versterkt.
2. Binnen de in lid 1 vervatte algemene doelstelling heeft het programma de volgende specifieke doelstellingen:
 - a) facilitering en ondersteuning van justitiële samenwerking in burgerlijke en strafzaken, en bevordering van de rechtsstaat en van de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechterlijke macht, onder meer door ondersteuning van het streven naar effectievere nationale rechtsstelsels en een effectievere tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen;
 - b) ondersteuning en bevordering van justitiële opleidingen om zo te komen tot een gemeenschappelijke juridische en justitiële cultuur alsook een cultuur die is gebaseerd op de rechtsstaat, en ondersteuning en bevordering van de consistente en effectieve uitvoering van de rechtsinstrumenten van de Unie die relevant zijn in de context van het programma;
 - c) facilitering van daadwerkelijke en niet-discriminerende toegang tot de rechter voor iedereen en van de toegang tot doeltreffende rechtsmiddelen, onder meer langs elektronische weg (e-justitie), door efficiënte burger- en strafrechtelijke procedures te bevorderen en door de rechten van alle slachtoffers van misdrijven alsook de procedurele rechten van verdachten en beklaagden in strafprocedures te bevorderen en te ondersteunen.

*Artikel 4***Mainstreaming**

Bij de uitvoering van alle maatregelen van het programma wordt gestreefd naar het bevorderen van gendergelijkheid, de rechten van het kind, onder meer door middel van kindvriendelijke justitie, de bescherming van slachtoffers en de effectieve toepassing van het beginsel van gelijke rechten, en non-discriminatie op basis van de in artikel 21 van het Handvest genoemde gronden, overeenkomstig en binnen de grenzen van artikel 51 van het Handvest.

*Artikel 5***Begroting**

1. De financiële middelen voor de uitvoering van het programma voor de periode van 1 januari 2021 tot en met 31 december 2027 bedragen 305 000 000 EUR in lopende prijzen.
2. Het in lid 1 vermelde bedrag kan worden gebruikt voor technische en administratieve bijstand bij het uitvoeren van het programma, zoals werkzaamheden op het gebied van voorbereiding, monitoring, controle, audit en evaluatie, met inbegrip van institutionele informatietechnologiesystemen.
3. Overeenkomstig artikel 193, lid 2, tweede alinea, punt a), van het Financieel Reglement, en rekening houdend met de vertraagde inwerkingtreding van deze verordening en met het oog op de continuïteit, kunnen kosten die gemaakt zijn in verband met acties die uit hoofde van deze verordening worden ondersteund, met ingang van 1 januari 2021 gedurende een beperkte periode als subsidiabel worden beschouwd, zelfs indien die kosten gemaakt zijn vóór de indiening van de subsidieaanvraag.
4. Binnen de financiële middelen voor het programma, worden voor iedere specifieke doelstelling bedragen toegewezen overeenkomstig de in bijlage I genoemde percentages.
5. Aan de lidstaten toegewezen middelen in gedeeld beheer kunnen, op verzoek van de betrokken lidstaat, onder de voorwaarden van artikel 26 van een verordening van het Europees Parlement en de Raad houdende gemeenschappelijke bepalingen inzake het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds Plus, het Cohesiefonds, het Fonds voor een rechtvaardige transitie en het Europees Fonds voor maritieme zaken, visserij en aquacultuur en de financiële regels voor die fondsen en voor het Fonds voor asiel, migratie en integratie, het Fonds voor interne veiligheid en het Instrument voor financiële steun voor grensbeheer en visabeleid ("de verordening gemeenschappelijke bepalingen voor 2021-2027") worden overgedragen naar het programma. De Commissie voert die middelen op directe wijze uit overeenkomstig artikel 62, lid 1, eerste alinea, punt a), van het Financieel Reglement, dan wel op indirecte wijze overeenkomstig punt c) van die alinea. Die middelen worden gebruikt ten voordele van de betrokken lidstaat.

*Artikel 6***Met het programma geassocieerde derde landen**

Het programma staat open voor deelname van de volgende derde landen:

- a) landen van de EVA die lid zijn van de EER, in overeenstemming met de in de Overeenkomst betreffende de Europese Economische Ruimte vastgelegde voorwaarden;
- b) toetredende staten, kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaat-lidstaten, in overeenstemming met de algemene beginselen en algemene voorwaarden voor deelname van die landen aan programma's van de Unie zoals vastgesteld in de desbetreffende kaderovereenkomsten en besluiten van de Associatieraad of in soortgelijke overeenkomsten, en in overeenstemming met de specifieke voorwaarden die zijn vastgesteld in overeenkomsten tussen de Unie en die landen;
- c) landen van het Europees nabuurschapsbeleid, in overeenstemming met de algemene beginselen en algemene voorwaarden voor deelname van die landen aan programma's van de Unie zoals vastgesteld in de desbetreffende kaderovereenkomsten en besluiten van de Associatieraad of in soortgelijke overeenkomsten, en in overeenstemming met de specifieke voorwaarden die zijn vastgesteld in overeenkomsten tussen de Unie en die landen;

- d) andere derde landen, in overeenstemming met de voorwaarden die zijn vastgesteld in een specifieke overeenkomst betreffende de deelname van het derde land aan programma's van de Unie, op voorwaarde dat de overeenkomst:
- i) zorgt voor een billijk evenwicht tussen de bijdragen van en de voordelen voor het derde land dat aan programma's van de Unie deelneemt;
 - ii) de voorwaarden voor deelname aan de programma's, met inbegrip van de berekening van de financiële bijdragen aan afzonderlijke programma's, en de administratieve kosten ervan vaststelt;
 - iii) het derde land geen beslissingsbevoegdheid ten aanzien van het Unieprogramma verleent;
 - iv) de rechten van de Unie waarborgt om voor een goed financieel beheer te zorgen en de financiële belangen van de Unie te beschermen.

De in de eerste alinea, punt d), ii), bedoelde bijdragen vormen bestemmingsontvangsten overeenkomstig artikel 21, lid 5, van het Financieel Reglement.

Artikel 7

Uitvoering en vormen van Uniefinanciering

1. Het programma wordt uitgevoerd in direct beheer in overeenstemming met het Financieel Reglement of in indirect beheer door de in artikel 62, lid 1, eerste alinea, punt c), daarvan bedoelde organen.
2. Uit het programma kan financiering worden verstrekt in een van de vormen vastgesteld in het Financieel Reglement.
3. Bijdragen aan een systeem voor onderlinge verzekeringen kunnen dienen ter dekking van het risico dat verbonden is aan de terugvordering van door de begunstigde verschuldigde middelen en worden beschouwd als een toereikende garantie uit hoofde van het Financieel Reglement. De bepalingen van artikel 37, lid 7, van Verordening (EU) 2021/695 zijn van toepassing.

Artikel 8

Soorten acties

Acties ter verwezenlijking van een specifieke doelstelling als genoemd in artikel 3 kunnen in aanmerking komen voor financiering. Met name de volgende activiteiten komen in aanmerking voor financiering:

- a) bewustmaking en verspreiding van informatie ter verbetering van de kennis over het beleid en het recht van de Unie, met inbegrip van het materieel en procesrecht, inzake instrumenten voor justitiële samenwerking, over de relevante rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie en over rechtsvergelijking en Europese en internationale normen, met inbegrip van de interactie tussen verschillende rechtsgebieden;
- b) wederzijds leren en de uitwisseling van goede praktijken tussen belanghebbenden om zo de kennis en het wederzijds begrip van het burgerlijk recht en het strafrecht en van de rechtsstelsels en de justitiële systemen van de lidstaten, met inbegrip van rechtsstatelijkheid en toegang tot de rechter, te versterken, en om zo het wederzijds vertrouwen te bevorderen;
- c) analyse- en monitoringactiviteiten ter verbetering van de kennis van en het inzicht over mogelijke belemmeringen voor de goede werking van de Europese rechtsruimte, en ter verbetering van de tenuitvoerlegging van het recht en de uitvoering van het beleid van de Unie in de lidstaten, met activiteiten als de verzameling van gegevens en statistieken; het ontwikkelen van gemeenschappelijke methoden en, waar passend, van indicatoren of van benchmarks; studies, onderzoek, analyses en enquêtes; evaluaties; effectbeoordeling; en het opstellen en publiceren van handleidingen, verslagen en educatief materiaal;
- d) opleiding van relevante belanghebbenden ter verbetering van hun kennis van het recht en het beleid van de Unie, met inbegrip van het materieel en procesrecht, de grondrechten, het gebruik van Unie-instrumenten voor justitiële samenwerking, de relevante rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie, de rechtstaat en rechtsvergelijking;

- e) ontwikkeling en onderhoud van informatie- en communicatietechnologie (ICT) en van e-justitie-instrumenten, met inachtneming van de privacy en gegevensbescherming, om zo de efficiëntie van justitiële systemen en de samenwerking tussen die systemen te verbeteren met behulp van ICT, met inbegrip van grensoverschrijdende interoperabiliteit van systemen en programmatuur;
- f) ontwikkeling van de capaciteit van belangrijke netwerken op Europees niveau en Europese justitiële netwerken, met inbegrip van netwerken die krachtens het Unierecht zijn opgericht, om zo te komen tot een effectieve toepassing en handhaving van het Unierecht, teneinde het recht, de waarden, de beleidsdoelstellingen en de strategieën van de Unie op de onder het programma vallende gebieden te bevorderen en verder te ontwikkelen;
- g) ondersteuning van organisaties uit het maatschappelijk middenveld en belanghebbenden in de non-profitsector die actief zijn op de onder het programma vallende gebieden, zodat zij beter kunnen reageren op ontwikkelingen en beter voor de belangen van hun leden kunnen opkomen, en om ervoor te zorgen dat alle burgers adequate toegang hebben tot hun diensten, adviesactiviteiten en ondersteuningsactiviteiten, wat ook ten goede zal komen van de versterking van de democratie, de rechtsstaat en de grondrechten;
- h) bevordering van de kennis over het programma, en de verspreiding, overdraagbaarheid en transparantie van de resultaten ervan, en bewerkstelligen dat zoveel mogelijk burgers betrokken raken bij het programma, onder meer door het organiseren van discussiefora voor belanghebbenden.

HOOFDSTUK II

SUBSIDIES

Artikel 9

Subsidies

1. Subsidies in het kader van het programma worden toegekend en beheerd in overeenstemming met titel VIII van het Financieel Reglement.
2. De leden van het evaluatiecomité kunnen externe deskundigen omvatten.

Artikel 10

Cumulatieve en alternatieve financiering

1. Aan een actie waaraan een bijdrage uit hoofde van het programma is toegekend, kan ook een bijdrage uit een ander Unieprogramma worden toegekend, inclusief fondsen in gedeeld beheer, op voorwaarde dat de bijdragen niet dezelfde kosten dekken. De regels van het desbetreffende Unieprogramma zijn van toepassing op de overeenkomstige bijdrage aan de actie. De cumulatieve financiering mag niet hoger zijn dan de totale subsidiabele kosten van de actie. De steun uit de verschillende programma's van de Unie kan op een pro-ratabasis worden berekend in overeenstemming met de documenten waarin de steunvoorwaarden zijn vastgesteld.
2. Acties waaraan uit hoofde van het programma een Excellentiekeurmerk is toegekend, komen in aanmerking voor steun uit het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling of het Europees Sociaal Fonds+, overeenkomstig artikel 73, lid 4, van de verordening gemeenschappelijke bepalingen voor 2021-2027 indien zij voldoen aan de volgende cumulatieve voorwaarden:
 - a) zij zijn beoordeeld na een oproep tot het indienen van voorstellen in het kader van het programma;
 - b) zij voldoen aan de minimale kwaliteitseisen van die oproep tot het indienen van voorstellen;
 - c) zij kunnen als gevolg van budgettaire beperkingen niet uit de middelen van die oproep tot het indienen van voorstellen worden gefinancierd.

Artikel 11

Subsidiabele entiteiten

1. Naast de in artikel 197 van het Financieel Reglement vermelde criteria zijn de in de leden 2 en 3 van dit artikel vastgestelde subsidiabiliteitscriteria van toepassing.

2. De volgende entiteiten zijn subsidiabel:
 - a) juridische entiteiten die gevestigd zijn in:
 - i) een lidstaat, of een met een lidstaat verbonden land of gebied overzee;
 - ii) een met het programma geassocieerd derde land;
 - b) juridische entiteiten die zijn opgericht uit hoofde van het Unierecht, of internationale organisaties.
3. Het programma ondersteunt de uitgaven van het EJTN die gerelateerd zijn aan het permanente werkprogramma ervan, en exploitatiesubsidies voor die ondersteuning worden overeenkomstig het Financieel Reglement toegekend zonder oproep tot het indienen van voorstellen.

HOOFDSTUK III

PROGRAMMERING, MONITORING, EVALUATIE EN CONTROLE

Artikel 12

Werkprogramma

1. Het programma wordt uitgevoerd door middel van werkprogramma's als bedoeld in artikel 110 van het Financieel Reglement.
2. Het werkprogramma wordt door de Commissie vastgesteld door middel van een uitvoeringshandeling. Die uitvoeringshandeling wordt vastgesteld volgens de in artikel 18 bedoelde onderzoeksprocedure.

Artikel 13

Monitoring en verslaglegging

De indicatoren voor de verslaglegging over de voortgang van het programma bij de verwezenlijking van de in artikel 3 vastgelegde specifieke doelstellingen zijn in bijlage II opgenomen.

Om ervoor te zorgen dat de voortgang van het programma bij de verwezenlijking van de doelstellingen ervan doeltreffend wordt beoordeeld, is de Commissie bevoegd overeenkomstig artikel 15 gedelegeerde handelingen vast te stellen om bijlage II te wijzigen teneinde de indicatoren indien nodig te herzien, alsook om deze verordening aan te vullen met bepalingen betreffende de vaststelling van een monitoring- en evaluatiekader.

Het prestatieverslagleggingssysteem waarborgt dat gegevens voor het toezicht op de uitvoering en de resultaten van het programma efficiënt, doeltreffend en tijdig worden verzameld. Daartoe worden evenredige verslagleggingsvereisten opgelegd aan de ontvangers van financiële middelen van de Unie alsmede, waar passend, aan de lidstaten.

De Commissie brengt jaarlijks verslag uit aan het Europees Parlement en de Raad over de prestaties van het programma, in het kader van de bestaande verslagleggingsmechanismen, met name het EU-scorebord voor justitie. De Commissie brengt met name verslag uit over het gebruik van de aan elke specifieke doelstelling toegewezen middelen. In haar verslag specificeert zij welke soorten acties financiering hebben ontvangen, waaronder acties in verband met de bevordering van gendergelijkheid. Op basis van dat verslag kan het Europees Parlement aanbevelingen doen. De Commissie houdt terdege rekening met die aanbevelingen.

Artikel 14

Evaluatie

1. Evaluaties van het programma worden tijdig uitgevoerd zodat zij in de besluitvorming kunnen worden meegenomen.

2. De Commissie voert een tussentijdse evaluatie van het programma uit zodra voldoende informatie over de uitvoering van het programma beschikbaar is, doch uiterlijk vier jaar nadat met de uitvoering ervan is begonnen.
3. De Commissie voert een eindevaluatie van het programma uit aan het einde van de uitvoering ervan, doch uiterlijk vier jaar na afloop van de in artikel 1 genoemde periode.
4. De Commissie deelt de conclusies van de evaluaties tezamen met haar opmerkingen mee aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's.

Artikel 15

Uitoefening van de bevoegdheidsdelegatie

1. De bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen, wordt aan de Commissie toegekend onder de in dit artikel neergelegde voorwaarden.
2. De in artikel 13 bedoelde bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen, wordt aan de Commissie toegekend tot en met 31 december 2027.
3. Het Europees Parlement of de Raad kan de in artikel 13 bedoelde bevoegdheidsdelegatie te allen tijde intrekken. Het besluit tot intrekking beëindigt de delegatie van de in dat besluit genoemde bevoegdheid. Het wordt van kracht op de dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie* of op een daarin genoemde latere datum. Het laat de geldigheid van de reeds van kracht zijnde gedelegeerde handelingen onverlet.
4. Vóór de vaststelling van een gedelegeerde handeling raadpleegt de Commissie de door elke lidstaat aangewezen deskundigen overeenkomstig de beginselen die zijn neergelegd in het Interinstitutioneel Akkoord van 13 april 2016 over beter wetgeven.
5. Zodra de Commissie een gedelegeerde handeling heeft vastgesteld, doet zij daarvan gelijktijdig kennisgeving aan het Europees Parlement en de Raad.
6. Een op grond van artikel 13 vastgestelde gedelegeerde handeling treedt alleen in werking indien het Europees Parlement noch de Raad daartegen binnen een termijn van twee maanden na de kennisgeving van de handeling aan het Europees Parlement en de Raad bezwaar heeft gemaakt, of indien zowel het Europees Parlement als de Raad vóór het verstrijken van die termijn de Commissie hebben medegedeeld dat zij daartegen geen bezwaar zullen maken. Die termijn wordt op initiatief van het Europees Parlement of de Raad met twee maanden verlengd.

Artikel 16

Bescherming van de financiële belangen van de Unie

Indien een derde land aan het programma deelneemt door middel van een op grond van een internationale overeenkomst of op basis van een ander rechtsinstrument vastgesteld besluit, verleent het derde land de nodige rechten en toegang aan de verantwoordelijke ordonnateur, OLAF en de Rekenkamer, zodat deze hun respectieve bevoegdheden ten volle kunnen uitoefenen. In het geval van OLAF omvatten dergelijke rechten het recht om onderzoeken, met inbegrip van controles en verificaties ter plaatse, uit te voeren als bepaald in Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013.

HOOFDSTUK IV

OVERGANGS- EN SLOTBEPALINGEN

*Artikel 17***Informatie, communicatie en publiciteit**

De ontvangers van Uniefinanciering erkennen de oorsprong van die middelen en geven zichtbaarheid aan de Uniefinanciering, met name wanneer zij de acties en de resultaten ervan promoten, door meerdere doelgroepen, waaronder de media en het grote publiek, op samenhangende, doeltreffende en proportionele wijze te informeren.

De Commissie voert informatie- en communicatieacties uit met betrekking tot het programma, de op grond van het programma ondernomen acties en de resultaten ervan.

De aan het programma toegewezen financiële middelen dragen tevens bij aan de institutionele communicatie over de politieke prioriteiten van de Unie, voor zover die prioriteiten verband houden met de in artikel 3 bedoelde doelstellingen.

*Artikel 18***Comitéprocedure**

1. De Commissie wordt bijgestaan door een comité. Dat comité is een comité in de zin van Verordening (EU) nr. 182/2011.
2. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is artikel 5 van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing.

*Artikel 19***Intrekking**

Verordening (EU) nr. 1382/2013 wordt met ingang van 1 januari 2021 ingetrokken.

*Artikel 20***Overgangsbepalingen**

1. Deze verordening doet geen afbreuk aan de voortzetting of de wijziging van acties die geïnitieerd zijn op grond van Verordening (EU) nr. 1382/2013, die op die acties van toepassing blijft totdat die acties worden afgesloten.
2. De financiële middelen voor het programma kunnen tevens de uitgaven voor technische en administratieve bijstand dekken die noodzakelijk zijn om de overgang te waarborgen tussen het programma en de maatregelen die zijn vastgesteld op grond van Verordening (EU) nr. 1382/2013.
3. Zo nodig kunnen voor het beheer van acties die op 31 december 2027 nog niet zijn voltooid, ook na 2027 kredieten ter dekking van de in artikel 5, lid 2, bedoelde uitgaven in de Uniebegroting worden opgenomen.

*Artikel 21***Inwerkingtreding**

Deze verordening treedt in werking op de dag van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Zij is van toepassing met ingang van 1 januari 2021.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in de lidstaten overeenkomstig de Verdragen.

Gedaan te Brussel, 28 april 2021.

Voor het Europees Parlement
De voorzitter
D. M. SASSOLI

Voor de Raad
De voorzitter
A. P. ZACARIAS

BIJLAGE I

Binnen de financiële middelen voor het programma worden aan elke specifieke doelstelling bedragen toegewezen als volgt:

- a) 27 % voor de specifieke doelstelling bedoeld in artikel 3, lid 2, punt a);
 - b) 36 % voor de specifieke doelstelling bedoeld in artikel 3, lid 2, punt b);
 - c) 27 % voor de specifieke doelstelling bedoeld in artikel 3, lid 2, punt c);
 - d) 10 % voor alle doelstellingen bedoeld in artikel 3, lid 2.
-

BIJLAGE II

INDICATOREN

Het programma wordt gemonitord aan de hand van een reeks indicatoren om te meten in hoeverre de algemene en specifieke doelstellingen ervan zijn verwezenlijkt, terwijl de administratieve lasten en de kosten zo laag mogelijk worden gehouden. Daartoe zullen, met inachtneming van rechten inzake privacy en gegevensbescherming, gegevens worden vergaard met betrekking tot de onderstaande indicatoren:

- 1) het aantal magistraten en justitieel personeel dat aan opleidingsactiviteiten heeft deelgenomen (hiertoe worden ook uitwisseling van personeel, studiebezoeken, workshops en seminars gerekend) die zijn gefinancierd door het programma, onder meer door de exploitatiesubsidie van het EJTN;
- 2) het aantal organisaties uit het maatschappelijk middenveld dat door het programma wordt ondersteund;
- 3) het aantal informatie-uitwisselingen in het Europees Strafregerinformatiesysteem (Ecris);
- 4) het aantal treffers op het e-justitieportaal/pagina's in reactie op de behoefte aan informatie over grensoverschrijdende burgerlijke en strafzaken;
- 5) het aantal personen, uitgesplitst naar specifieke doelstelling, dat is bereikt door:
 - a) activiteiten inzake wederzijds leren en de uitwisseling van goede praktijken;
 - b) activiteiten inzake bewustmaking, informatievoorziening en gegevensverspreiding.

Alle individuele gegevens worden waar mogelijk uitgesplitst naar geslacht. Bij de tussentijdse en eindevaluaties van het programma wordt gefocust op elke afzonderlijke specifieke doelstelling, en er wordt geëvalueerd vanuit het perspectief van gendergelijkheid en het effect op gendergelijkheid wordt beoordeeld.
